

50

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. VOLEDI - AL. CERBU

Coroana regelui BURCBISTA

★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. VOLEDI şi AL. CERBU

„COROANA REGELUI BUREBISTA"

(Continuare din numărul trecut)

— Şi cu America cum rămîne, bre omule?... Că doar asta ne e simbria pentru munca noastră.

— S-o lăsăm în plata domnului! rosti cu hotărîre aceeaşi voce... Le-om cere domnilor să ne dea crăiţari, nu să ne legene pe valurile oceanului...!

— Ehehei, frate Pîrvule, spuseră oamenii, am bănuit de la început că nu eşti de-o seamă cu noi... dar acum ne-am lămurit de-a binelea...!

— Ba is o apă şi-un pămînt cu voi, oameni buni!... Sînt fiu de clăcaş moldovean, dar avui norocul să umblu prin şcoli... Am venit aici pe muntele ăsta ca, laolaltă cu arheologii străini, să descopăr mărturii străvechi din trecutul poporului dac... Dar nici pînă acum nu m-am dumirit ce caută Conrad Schratt şi soţii lui, deşi meseria noastră este una şi aceeaşi!

...Aşa au aflat Caius Dancea şi Conrad Schratt adevărata identitate a profesorului Corneliu Pîrvu, iar vestea aceasta neaşteptată i-a pus pe citeşicinci domnii pe grele şi negre gînduri...

*

Chiar în noaptea aceea, arheologii străini s-au sfătuit îndelung cu Caius Dancea şi au ajuns la concluzia că ţăranii trebuie expediaţi cît mai degrabă în America:

— Altfel, îşi spuneau ei, oamenii, influenţaţi de Pîrvu, vor apuca pe neştiute drumul către vetrele lor...

Şi, pentru ca încetarea bruscă a lucrărilor pe şantier să nu mire pe nimeni, au căzut de acord ca John Duklas să dinamiteze zidul de est al cetăţii. În felul acesta, le vor putea explica muncitorilor că expediţia şi-a îndeplinit misiunea, iar prin satele de la poalele muntelui Piatra Rea se va duce vorba din om în om că spiritele vitejilor daci i-au pedepsit cu potop de foc şi pară pe cei ce îndrăzniseră să le tulbure somnul milenar...

Singurii care le încurcau planurile erau profesorul Corneliu Pîrvu şi Voicu Buda. Pe de o parte, aceştia arătară că nu doreau să emigreze peste ocean, iar pe de altă parte, desigur, aveau de gînd să împrăştie tot felul de vorbe neplăcute. De aceea, pentru a fi preîntîmpinată orice încurcătură, era mai bine ca Pîrvu şi Voicu să-şi sfîrşească zilele într-o prăpastie fără fund...

*

În zorii zilei următoare, oamenii au pornit-o ca de obicei la lucru şi, o dată ajunşi pe şantier, se apucară să sape de zor la temelia zidului de est al cetăţii, de-a lungul jgheabului pe care-l dezgropaseră în ajun. Dar nu apucaseră să dea decît cîteva lovituri de tîrnăcop fiecare, cînd iată că sosi în grabă mare întregul stat-major al expediţiei.

— Trebuie că domnii noştri au pus la cale ceva mai de seamă, îşi şoptiră oamenii, înghiontindu-se curioşi... Apoi exclamară în şoaptă, miraţi de-a binelea: Iotă-te că-i şi scriptologul printre ei...!

„Scriptologul" era profesorul Arhimede Praxagoras, iar faptul că el îşi întrerupsese însemnările şi venise pentru prima dată pe şantier dovedea că urma să se întîmple într-adevăr ceva neobişnuit...

— Mneaţa, flăcăilor, strigă vesel Caius Dancea bătîndu-l pe umăr pe Volcu... Şi, contrar obiceiului, domnii străini îşi duseră cu toţii degetele arătătoare, în chip de salut, la cozoroacele caschetelor.

— Să trăiţi, boierilor, răspunseră într-un glas oamenii, căutîndu-şi mai departe de treabă.

— Staţi, nu vă mai trudiţi atîta cu zidul ăsta de piatră, căruia nu-i poate veni de hac nicicînd fierul tîrnăcoapelor, spuse cu miere în vorbă Dancea... Aduceţi mai bine butoiaşul cu dinamită şi i-om găsi îndată ac de cojoc!...

— Cum?... Vreţi să aruncaţi în aer turnul cetăţii, izbucni din mulţime Corneliu Pîrvu, nemaiputînd să se stăpînească...

Apoi, apropiindu-se de Conrad Schratt, i se adresă în nemţeşte cu vocea sugrumată de emoţie:

— Dar bine, domnule coleg, dinamita nu se foloseşte în arheologie decît atunci cînd este vorba de dislocat un drum de nestrăbătut ori pentru minarea stîncilor... Recurgînd la această soluţie, nu faceţi altceva decît să distrugeţi o urmă însemnată a civilizaţiei dacice, un vestigiu nespus de grăitor referitor la arhitectura fortificaţiilor străvechi...!

— Interesant, foarte interesant! spuse cu prefăcută mirare Conrad Schratt, adresîndu-se lui Caius Dancea... Pe pămînturile lui babaca dumitale mi-a fost dat să întîlnesc ce n-am văzut nicicînd de-a lungul şi de-a latul continentelor şi oceanelor... Un ţăran barbar care vorbeşte în cel mai corect dialect berlinez şi se pricepe în arheologie...!

— E adevărat, domnule confrate, că arborele meu genealogic numără pînă la mine numai ţărani opincari, dar mi-a fost hărăzit să învăţ ştiinţa nobilă a arheologiei în Berlinul domniei tale...

— Aha! Care vasăzică eşti un arheolog travestit în haine ţărăneşti!... Ciudată stratagemă, domnule...! Ciudată şi mai cu seamă... suspectă! spuse Schratt, accentuînd în mod deosebit pe ultimul cuvînt...

— Credeţi ce vreţi!... Dar să ştiţi că realitatea e numai una singură, rosti Pîrvu cu vădită sinceritate... Am venit aici din Ţara Romînească, mînat de o înflăcărată şi adîncă pasiune pentru trecutul îndepărtat al neamului meu... Iar domniile voastre, care sînteţi

cărturari de seamă, luminați la înaltele școli ale Apusului, trebuie să mă înțelegeți !...

— Să știi, colega, că nu ești deloc original, interveni în discuție profesorul Arhimede Praxagoras... Viața neinteresantă a strămoșilor voștri barbari a fost rezumată în foarte puține cuvinte: „Agricultori, păstori... și bețivani" !... La concluzia asta tristă, dar absolut exactă despre neamul dacilor au ajuns cei mai iluștri istorici eleni și romani...

— Dacă într-adevăr dumneavoastră sinteți convins de cele ce susțineți, atunci ce naiba căutați pe muntele ăsta stincos? rosti Pirvu scos din sărite...

— Căutăm potcoavele calului lui Burebista, onorate confrate !... Nu vrei să ne ajuți cu erudiția domniei tale ca să le dăm de urmă ?... Și, fără să mai aștepte replica lui Pirvu, o porni pe urmele lui Schratt și Dancea, grăbindu-se să ajungă grupul de țărani, care, conduși de John Duklas, se îndreptau cu butoiașul de dinamită către zidul cetății...

— Puneți-l aici, spuse Dancea, arătindu-le oamenilor turnul de piatră ce străjuia latura estică a platoului.

Cu atenția încordată, ca nu cumva să-i scape din miini, oamenii așezară butoiașul în scobitura exterioară a turnului. Imediat se apropie de ei John Duklas și le făcu semn să se îndepărteze. Apoi inginerul englez, scoțîndu-și bluza și sumețîndu-și mînecile cămășii, se apucă de treabă...

Mai intii intinse fitilul de-a lungul zidului, introducindu-l fără grabă în adincitura jgheabului de la baza zidului, apoi înfășură unul din capetele fitilului peste pintecele butoiului, iar celălalt capăt il trase spre mijlocul platoului.

În acest timp, toți oamenii, în frunte cu Conrad Schratt, se îndreptară către ieșitura de stincă pe unde se ajungea la platou, înghesuindu-se în spatele colosului de piatră. De aici, la adăpost de orice primejdie, se putea observa zidul cetății în toată lungimea lui.

John Duklas, o dată ajuns în centrul platoului, își întoarse capul către stinca după care se adăpostiseră oamenii, așteptind comanda lui Schratt. Acesta, înălțîndu-se pe pragul de piatră din spatele stincii, strigă scurt și apăsat, de trei ori la rind:

— Foc !... Foc !... Foc !...

Auzind semnalul, englezul își scoase bricheta din buzunarul sting al pantalonului, scăpără de citeva ori cu ea pină ce se zări o flăcăruie albastră și dădu foc capătului de fitil pe care-l ținea în mînă. Apoi puse cu grijă fitilul pe jos și o porni grăbit către locul unde se găseau ceilalți.

Flacăra alerga de-a lungul fitilului, care fumega ușor... Trecu un minut și ajunse la extremitatea zidului cetății. După alt minut, ea străbătu jumătate din lungimea zidului... După alte două minute, flacăra avea să parcurgă întreaga distanță pină la butoiașul cu dinamită, iar în momentul acela zidul cetății și turnul ce-l străjuia aveau să se prefacă în mii și mii de bucățele...

In aceste clipe de incordare maximă, Corneliu Pirvu nu-şi pierdu cumpătul. Prin faţa ochilor săi defilară intr-un galop nebun vremurile de demult, cind neînfricaţii oşteni ai lui Burebista durară, pe virful acestui munte neospitalier, cetate de piatră in calea cotropitorilor... „Nu! Orice s-ar intimpla, el nu putea să lase ca o astfel de nelegiuire să fie săvirşită!..." Ii poruncea acest lucru conştiinţa lui de patriot şi de savant... Şi, fără să mai piardă vreo clipă, Pirvu o porni in cea mai mare goană inspre scobitura exterioară a turnului, acolo unde se găsea butoiaşul cu dinamită... Abia avu răgazul să-şi dea seama că in intreprinderea lui indrăzneaţă nu era singur: in urma lui gonea Voicu...

Oamenii priveau cu sufletul la gură această cursă indrăcită... Flacăra mai avea de străbătut cinci metri de fitil, cind Pirvu şi Voicu ajunseră in dreptul turnului de piatră. Se scurseră o secundă, două, trei... Cu o sforţare deznădăjduită, cei doi prieteni impinseră butoiaşul cu dinamită, care se prăbuşi in prăpastia fără fund!... Nimeni nu şi-a putut da seama ce anume s-a intimplat... O explozie asurzitoare zgudui muntele din temelii, şi o ploaie de sfărimături de stincă se ridică pină dincolo de creştetul muntelui, intunecind bolta cerului... Toţi au inchis ingroziţi ochii, făcîndu-şi semnul crucii. Cind se potoli orgia şi-şi ridicară privirile din pămint, au văzut minunaţi că zidul cetăţii şi turnul de pază stăteau neclintite la locurile lor!...

Negrii la faţă de necaz, domnii şi-au muşcat buzele pină la singe, in timp ce ţăranii işi şterseră pe furiş cite o lacrimă in amintirea celor doi tovarăşi. Nici unii, nici ceilalţi nu aveau de unde să bănuiască cum in momentul exploziei Voicu — cu o prezenţă de spirit uimitoare — il imbrincise pe Pirvu intr-o văgăună aflată sub pragul de stincă ce sprijinea turnul...

„A OPTA MINUNE A LUMII ANTICE"!

In acea vară tirzie a anului 1898, Parisul — cetatea luminii şi a răsunătoarelor afaceri — trăia din plin emoţiile unor evenimente care răscoliseră deopotrivă lumea marilor bulevarde, ca şi cea a liniştitelor foburguri.

Locotenent-colonelul Henry, unul din principalii martori in procesul celebrei afaceri Dreyfus, recunoştea public că a falsificat documentele in baza cărora nefericitul căpitan de stat-major Alfred Dreyfus fusese condamnat la deportare pe viaţă şi la degradare militară pentru inaltă trădare. Incarcerat la Mont Valérien, locotenent-colonelul Henry şi-a pus capăt vieţii. Intreaga presă pariziană consacra nesfirşite coloane evenimentului, ziarele democrate cerind revizuirea procesului. In fruntea apărătorilor lui Dreyfus era marele romancier Émile Zola, care cu citeva luni inainte, publicase in ziarul „l'Aurore" fulminanta scrisoare deschisă adresată preşedintelui republicii in care acuza de crimă juridică pe autorii condamnării nevinovatului căpitan, victimă a reacţiunii clericale şi militariste.

Casarea sentinței din 1894 și trimiterea procesului spre rejudecare au stîrnit o vîlvă imensă. Afacerea Dreyfus era din nou la ordinea zilei și se părea că pînă în ziua procesului, fixat pentru o dată destul de îndepărtată, va continua să țină afișul.

Iată însă că un nou eveniment, de astă dată petrecut într-un domeniu cu totul diferit, zgudui lumea pariziană, amenințînd serios să pună în umbră publicitatea procesului Dreyfus...

Cu litere de-o șchioapă, ziarele anunțau achiziționarea de către conducerea Muzeului național de antichități, în schimbul fabuloasei sume de 2.000.000 de franci, a celei de-a opta minuni a lumii antice: „Coroana regelui dac Burebista"...

Coroana cîntărea 443 g și măsura 18 cm înălțime și diametru. Ea reprezintă darul pe care străvechea cetate greacă Dionysopolis de pe țărmurile Euxinului îl făcuse stăpînitorului lumii celto-iliro-tracice Burebista ca preț al libertății sale amenințate de temutul rege... „Legenda spune — scriau ziarele — că cetățenii din Dionysopolis, ca să obțină grația cuceritorului dac, i-au oferit tribut 4.000 monede de aur... Burebista, miniat și nemulțumit de această ofrandă, s-a arătat gata de a preface în cenușă și pulbere cetatea. Totuși războiul n-a avut loc: bogații negustori greci, oameni practici și prudenți, l-au îmblînzit pe tiran promițîndu-i prin înțeleptul Acornion o coroană cum nu a mai purtat niciodată în lume vreun stăpînitor de popoare... 50 de zile și tot atîtea nopți au lucrat făurarii cetății la executarea bijuteriei..."

Lucrată dintr-o singură foaie de aur, neavînd pe ea nici cea mai mică urmă de lipitură, coroana uimea mai ales prin bogăția și finețea ornamentației. Aceasta ilustra cu fidelitate scene din nepieritoarea epopee a lui Homer „Iliada"...

Iată, de pildă, scena în care Ulise aducea în fața vestitului Achile pe frumoasa sclavă Briseis și alte captive ce-și ofereau grațiile pentru a îmblînzi mînia eroului... Iată apoi greci copleșiți de durere la vestea uciderii lui Patrocle... Frumoasa Briseis, înfășurată în văluri, plînge la umbra unui palmier... Agamemnon oferă o libațiune zeilor mani ai eroului, în timp ce neconsolatul Achile, în dreapta rugului, invocă vînturile să ațîțe focul care trebuie să ardă trupul neînsuflețit al bunului său prieten.

„De o inspirație diferită — scriau în continuare ziarele, publicînd totodată fotografia coroanei, — este friza care încheie partea inferioară a bijuteriei. Pe ea sînt redate scene reprezentînd moravurile, *credințele și bogățiile regatului geto-dacic. Se văd spice de grîu*, podgorii, animale... Duhuri bune și rele... În fine, daci în costumul lor caracteristic, în atitudini de luptă sau muncindu-și pașnic ogoarele.

În ziua în care coroana își făcu apariția oficială în galeriile Muzeului național de antichități, acesta cunoscu un aflux considerabil de oameni. Custodele afirmă că a numărat atunci mai mult de 30.000 de persoane defilînd pînă seara tîrziu în fața acestei opere de artă. Afacerea pasiona Parisul și era în centrul tuturor comen-

tariilor pe străzi, in marile saloane, ca şi in periferícele localuri de zi şi de noapte. Se crease chiar o literatură a coroanei : cintece şi cronici rimate, ce formau senzaţia spectacolelor de varieteu, ca şi a marilor teatre de revistă. Personajele centrale erau Burebista şi... celebrul bancher Pellier, fericitul posesor al cecului de 2.000.000 de franci ce purta semnăturile lui Pierre de Rochefort şi François Korens, primul : conservator de antichităţi greceşti şi romane, iar celălalt directorul Muzeului naţional de antichităţi.

Dacă aspectul comercial al afacerii putea inspira invidioşilor caricaturi ca aceea înfăţişîndu-l pe Burebista înminînîndu-i lui Pellier fabulosul cec însoţit de „Legiunea de onoare", in schimb evenimentul descoperirii coroanei era privit cu toată seriozitatea...

Succesul expediţiei lui Conrad Schratt, Nicolle, Duklas şi Praxagoras in îndepărtatele ţinuturi ale Transilvaniei era considerat drept cel mai de seamă eveniment arheologic de la dezgroparea ruinelor legendarei cetăţi Troia de către Schliemann.

Jurnalul expediţiei, redactat de către profesorul de istorie antică Arhimede Praxagoras, publicat mai intii in foileton de două din cele mai mari cotidiene „Figaro" şi „Petit Journal", a fost apoi achiziţionat de o editură şi răspîndit in milioane de fascicule. Jurnalul conţinea amănunte senzaţionale privind peripeţiile prin care au trecut membrii expediţiei, nevoiţi să lucreze în condiţii vitrege intr-o ţară semibarbară, populată cu haiduci singeroşi şi ţărani rebeli, pe care i-au putut ţine in friu numai sub ameninţarea revolverelor şi butoaielor cu dinamită. Riscîndu-şi in nenumărate rînduri viaţa numai şi numai pentru triumful ştiinţei, membrii expediţiei au reuşit să dea peste necropola care ascundea tăinuitele comori ale cuceritorului dac, stăpin atotputernic al centrului şi răsăritului european. Piesa de rezistenţă a comorii o constituia coroana, singurul obiect de valoare pe care au reuşit să-l salveze din ghearele hrăpăreţilor şi primitivilor locuitori de prin partea locului. Celelalte relicve aduse, vase de ceramică, unelte de fier şi brăţări de bronz, aveau doar o valoare arheologică, fiind mărturii ale existenţei barbarilor daci pe care — spunea Praxagoras — numai viteijii împăraţi romani i-au putut stirpi spre binele civilizaţiei.

Impărtăşind gloria lui Praxagoras, Conrad Schratt fu solicitat să facă o comunicare la Academia de inscripţii.

Cu tot caracterul oficial al comunicării, orgoliosul arheolog neamţ nu s-a putut reţine de a debita unele aprecieri foarte puţin măgulitoare la adresa acelui popor de ţărani „primitivi", care periclitau la tot pasul însăşi viaţa membrilor expediţiei. Schratt lăsă cu dibăcie să se întrevadă că dacă n-ar fi fost sub inalta protecţie a serenisimului împărat Franz Josef, comorile lui Burebista ar fi rămas mai departe îngropate... împreună cu cadavrele membrilor expediţiei de la Petrodava.

Aluziile la protecţia vulpoiului de Habsburg avură însă darul de a indispune in cea mai mare măsură poporul francez, care ura

de moarte pe membrii casei domnitoare de la Viena. Iar indignarea opiniei publice franceze s-a dezlănţuit de-a binelea atunci cind un ziar vienez avu indrăzneala să revendice coroana regelui Burebista ca aparţinind de drept imperiului austro-ungar, pe al cărui teritoriu s-au *făcut săpăturile.*

Scandalul izbucnit amenința să ia proporţiile unui conflict diplomatic. Ziarele franceze publicau pe prima pagină articole cu titlul „Şovinismul in arheologie" sau pamflete intitulate „După două mii de ani, Burebista dezlănţuie un nou război"... Ba s-au găsit şi unii reporteri mai indrăciţi care, dintr-o intorsătură de condei, au făcut o apropiere intre „afacerea Dreyfus" şi „afacerea coroanei", ambele la ordinea zilei şi demonstrind in aceeaşi măsură amestecul forţelor oculte austro-ungare in treburile Franţei...

Comandorul Esterhazy, acuzatorul cel mai inverşunat al lui Dreyfus şi bănuit ca veritabilul autor al inscenării procesului, deveni din nou eroul reportajelor care făcuseră vilvă cu ani in urmă. Reporterii intrebau de ce nu-l revendică habsburgii pe acest odios personaj, care le aparţinuse cindva la origine... Spiritul de polemică ascuţit in care era dusă campania în presă atinse punctul culminant atunci cind cancelaria aulică de la Viena intentă proces statului francez, cerînd restituirea coroanei a cărei proprietate îi revenea de fapt şi de drept... Un tribunal internaţional trebuia să judece această răsunătoare afacere. Prestigiul părţilor angajate în proces — două mari puteri europene —, valoarea fabuloasă a obiectului litigios şi campania violentă susţinută de presă dădeau „afacerii coroanei" nimbul marilor scandaluri ale epocii.

Poporul Parisului retrăia furtunoasele zile din timpul domniei uşuraticei regine Maria Antoaneta — zilele celebrei „afaceri a colierului"...

TELEGRAMA MISTERIOASA

La recepţia oferită de doamna şi domnul Pellier, in somptuosul lor apartament din Rue des Capetiens, erau invitaţi, in afară de numeroşi prieteni de casă, şi citeva somităţi din lumea ştiinţelor şi artelor. Dacă cei dintii frecventau casa bancherului atraşi mai mult de colecţia lui de vinuri rare decit de monedele „ruginite" cu care se fălea amfitrionul numismat, ceilalţi ţinuseră să fie prezenţi dintr-o curiozitate — ca să spunem aşa — ştiinţifică...

Cu toţii doreau să-l cunoască pe acest ciudat Mecena parizian care patrona expediţii arheologice fără a ascunde că pasiunea sa pentru antichităţi nu contrazicea spiritul comercial moştenit din tată-n fiu. De altfel, sinceritatea brutală a obezului amfitrion plăcu celor mai mulţi, ca şi afabilitatea fermecătoarei sale soţii — o autentică frumuseţe greacă.

Cu totul alta a fost impresia pe care sărbătoriţii acelei seri — membrii expediţiei din munţii Orăştiei — au produs-o asupra distinsei societăţi. Infumurarea lui Conrad Schratt, acest obscur arheolog

pe care zeii l-au răsfățat deschizîndu-i larg safeurile bancherului, era jignitoare pentru cei cîțiva binecunoscuți savanți, a căror erudiție le producea doar un modest salariu de profesor universitar sau de director de muzeu. Cît privește ceilalți membri ai expediției erau deopotrivă de impertinenți și anonimi, inclusiv acel sclivisit boier valah Dancea. Excepție făcea deșucheatul bătrînel Arhimede Praxagoras, cunoscut în lumea oamenilor de știință ca un epigrafist reputat. Dar într-o vreme cînd scepticismul filozofilor făcea casă bună cu mercantilismul unora dintre ei, era greu să-ți dai seama în ce ape se scaldă vulpoiul acesta cu multe dioptrii...

Așa gîndea domnul de Héricourt, reputatul savant orientalist, autor a numai puțin de o sută de lucrări asupra civilizației egiptene *și unul din cei mai de seamă oaspeți ai acelei recepții...*

Domnul de Héricourt avea peste 60 de ani, dar causeria lui sclipitoare îl făcea să fie în orice societate în centrul conversației.

Subiectul la ordinea zilei erau, bineînțeles, atacurile dezlănțuite de presa germană împotriva guvernului francez în legătură cu „furtul coroanei".

Oaspeții și sărbătoriții făceau cerc în jurul lui de Héricourt, care era angajat într-o aprinsă discuție cu Conrad Schratt.

— Eu personal îi înțeleg pe conaționalii dumneavoastră, Herr Schratt, spuse egiptologul, accentuînd cu intenție pe cuvîntul Herr... Nu e ușor să reușești în toate!... Poți fi foarte bun diplomat sau general și în același timp un prost arheolog.

— Ce vreți să spuneți, domnule de Héricourt, întrebă cu o *ușoară iritație în glas Conrad Schratt.*

— Exact ceea ce gîndesc despre politica de expansiune germană în Orient... Ea a eșuat cel puțin în ce privește cercetările arheologice.

— Bine, dar Schliemann?... Troia?...

— Schliemann este o excepție, ca și dumneavoastră, de altfel, domnule Schratt, sublinie bătrînul orientalist, fără ca cei din jur să poată preciza dacă tonul e curtenitor sau ironic; afară doar de Conrad Schratt, care o clipă avu presentimentul că se află în fața unui adversar primejdios cu care se va întîlni cîndva... Silindu-se să pară calm, el replică:

— V-aș ruga să țineți seamă că am condus o expediție franceză...

— Înțeleg, înțeleg, continuă bătrînul, dar cei de la Berlin și Viena nu vor să țină seamă de asta... Ei vă revendică... De cînd cu „moabiticele", ei simt nevoia unei reabilitări...

Aluzia la „Afacerea moabiticelor", care în *urmă cu* cîțiva ani *făcuse o senzație de nedescris*, îl îndemnă pe Schratt la prudență... Unde voia să ajungă ramolitul ăsta de Héricourt?...

„Afacerea moabiticelor" stîrnise *un* adevărat *război arheologic* franco-german... Ostilitățile începuseră din ziua cînd pastorul Wesser, din misiunea protestantă de la Ierusalim, devenise celebru în urma descoperirilor arheologice făcute în țara biblicului Moab, ale cărui

crime abominabile au fost stigmatizate chiar de profeţi. Obiectele aduse de pastor în faţa oamenilor de ştiinţă păreau să nu lase nici o îndoială asupra autenticităţii lor. Statuia cu coarne a zeiţei Astartea, priapul medianit pe care se putea citi numele sfînt al lui Iehova, ca şi urna ce înfăţişa chipul şi numele lui Ummath, zeiţa poporului, în care Schlottman vedea o analogie de silabe cu Eschmounazar, de care aminteşte cartea a 70-a a lui Iosua, ofereau probele epigrafice ale autenticităţii.

Expediţia de control — Beglaubigungsexpedition — cerută chiar de către Wesser, la care participase, între alţii, şi faimosul baron von Münchhausen — în acea vreme consul german în Palestina — a dat rezultate ce întreceau toate aşteptările. Un tezaur de 1.700 de piese moabitice a fost achiziţionat de guvernul german şi plătit din fondurile speciale ale casetei imperiale.

Preţul nu a fost dat publicităţii niciodată. Revista franceză „Académie" pretindea însă că ar fi fost de 200.000 de taleri, respectiv 820.500 de franci, din care jumătate au revenit pastorului Wesser.

Se părea că toată lumea, inclusiv reverendul Wesser, era mulţumită... Iată însă că arheologul Clermont-Ganneau, fiind însărcinat de către „Palestina Exploration Fund" cu o misiune arheologică în pretinsa ţară a lui Moab, făcu o serie de revelaţii ce avură efectul unui trăsnet. Tezaurul achiziţionat de Muzeul din Berlin era apocrif... Obiectele fuseseră executate de către nişte olari beduini ce lucrau în atelierele unui anume Bakir-el-Masai din Ierusalim. Unul dintre muncitori, un anume Hasan Ibn-el-Bitar, făcuse mărturisiri complete. „Moabitica" părea că se va încheia cu un răsunător proces... Pentru a înlătura scandalul, cancelaria imperială a cheltuit fonduri uriaşe. Dar mult mai uşor era să lupţi cu martorii în proces decît cu presa franceză, mai ales cu cea de specialitate, care îşi propunea să dărîme întregul edificiu de probe pe care-l clădiseră cu sîrg arheologii nemţi.

Ca de obicei, atunci cînd „Afacerea moabitică" era adusă în discuţie, preopinenţii se împărţeau în două tabere.

Schratt se crezu în drept să intervină în favoarea lui Wesser:

— Ţin să vă amintesc, domnule de Héricourt, că „Afacerea moabiticelor" nu este încă lămurită. Se prea poate...

— Ştiu, îi reteză vorba savantul orientalist. La proces Hasan a retractat totul şi, sub prestare de jurămînt, a pretins că „Kawadja pe cal" — era vorba de Ganneau — l-a sechestrat şi l-a constrîns sub ameninţarea revolverului să repete o lecţie pe care o învăţase s-o spună dinainte...

Ei bine, aflã, stimate domn, că prea binecunoscutul anticar Schapira, care i-a înlesnit lui Wesser afacerea cu olarii beduini, s-a sinucis recent într-un hotel din Olanda.

— Nu văd ce legătură directă ar fi între sinuciderea anticarului şi „afacerea Wesser", cum o numiţi dumneavoastră? Schapira n-a făcut altceva decît să-l finanţeze pe reverend, lucrul acesta este

binecunoscut de toată lumea, aşa cum ştiut e că anticarul şi-a pus capăt vieţii intr-un acces de neurastenie...

— Acces de neurastenie ?... Ha, ha, ha ! rise bătrinul orientalist. Ciudat acces care vine taman după ce Haşan, chinuit de duhurile rele ale remuşcării, îi scrie lui Ganneau că-l autoriză să declare că a minţit la proces...

Schratt păli... Ar fi abandonat bucuros partida, dar acum spiritul ofensiv al teutonului trezit in el îl indemnă să incerce un ultim asalt :

— Totuşi intreaga presă germană e de părere că Schapira s-a sinucis din cu totul alte motive...

— Vrei să spui... şi din alte motive ? !... E adevărat !... I-a propus lui British Museum să-i vindă manuscrisul Bibliei... Acelaşi Ganneau insă i-a demascat şi acest trucaj arătind că pretinsul original provenea din pergamentul unei vechi tora dispărută dintr-o sinagogă...

Auditoriul se amuza copios văzindu-l pe orgoliosul arheolog neamţ incolţit de-a binelea de Héricourt. Acesta din urmă, departe de a se mulţumi cu victoria repurtată, continua să-şi chinuiască victima :

— Precum vedeţi, Herr Schratt, zeii se răzbună intr-un chip ciudat pe cei care le profanează tăinuitele locaşuri... Apropo... e de mirare că pină in prezent răzbunătorul Moloch al amoreilor nu v-a pricinuit nici un fel de neplăceri ? !...

Schratt inghiţi in sec aluzia lui Héricourt, dar îşi reveni curind, iar pe chipul său, lipsit de expresie, apăru un rictus ce semăna a zimbet :

— Drept să vă spun, maestre, mă tem mult mai mult de invidia colegilor decit de răzbunarea Molochului !...

— Se prea poate, replică orientalistul, prefăcindu-se că nu inţelege aluzia... Se spune că profesorul Berg din Cristiania, atunci cind colegii i-au demonstrat că sarcofagul pe care l-a descoperit in valea Luxorului nu este decit o păpuşă de cirpe, a exclamat : „Slavă domnului... am scăpat de invidia voastră... !"

Gluma in doi peri a savantului fu primită cu o explozie de risete...

— Cit despre mine, eu aş sfătui pe domnul coleg să se teamă mai mult de blestemul lui Deceneu...

De astă dată vorbise un bărbat intre două virste cu barbişon şi cu un pince-nez aşezat neglijent pe un nas vulturesc. Era Villeneuve, specialistul in problemele civilizaţiilor iliro-scito-dacice.

— Domnul coleg cunoaşte probabil legenda ! ?... continuă noul interlocutor, adresindu-se de astă dată lui Praxagoras, care asistase tot timpul la duelul Héricourt-Schratt.

Praxagoras cunoştea legenda... Deceneu, marele pontifice al lui Zamolxis, se retrăgea la fiecare şapte ani într-un vîrf solitar de munte, iar atunci cind revenea in mijlocul poporului se răzbuna cumplit pe cei care s-au abătut de la credinţă sau au minţit pe

semenii lor... Blestemul lui Deceneu urmărea pe păcătoşi generaţii de-a rîndul, şi chinurile cele mai înfiorătoare le erau sortite...

Praxagoras tocmai se pregătea să răspundă că el personal nu crede în asemenea scornitură, cînd un valet în livrea intră pe neaşteptate, aducînd pe tavă o telegramă... Era adresată lui Caius Dancea...

*

Cîteva minute mai tîrziu, în semiobscuritatea unui salonaş alăturat, Schratt şi colegii săi, pradă unei surescitări neobişnuite, discutau conţinutul telegramei...

— Cred că sînt în asentimentul dumneavoastră că trebuie să *acţionăm fără întîrziere...*

— Ce propui, şefule? întrebară toţi într-un glas...

— Propun ca imediat Dancea să plece în Transilvania... Bineînţeles, hipopotamul de Pellier nu trebuie să bănuiască nimic. E în stare să-şi piardă capul. În al doilea rînd, fiecare dintre noi va contribui cu o cotă parte din bani. Nu trebuie cruţat nimic... Înţelegeţi?!... Nimic!...

În timp ce toţi membrii expediţiei erau numai ochi şi urechi aşteptînd cuvîntul şefului, Praxagoras, aşezat pe un taburet într-un colţ al salonaşului, bolborosea întruna: „Blestemul lui Deceneu... Blestemul lui Deceneu...".

Abia atunci Schratt îl observă pe epigrafist... Dintr-o săritură fu lîngă bătrînel. Îl înşfăcă de guler şi-l ridică în sus ca un fulg.

— *Taci, hîrcă superstiţioasă... că te ucid!...*

Ceea ce se întîmplă o secundă mai tîrziu făcu ca celor patru complici să le înghețe sîngele în vine... Cu un hohot de rîs înspăimîntător, bătrînul se eliberă din strînsoare aplicîndu-i agresorului o directă în bărbie... După care începu să danseze într-un picior prin *încăpere strigînd:*

— Evrika!... Am găsit... blestemul... Ha, ha, ha...!

Hotărît, bătrînul înnebunise, speriat de vestea primită de Dancea... Dar nu, şiretul de Praxagoras era mai lucid ca toţi...

— Proştilor, aţi crezut că mi-a sărit o doagă... Ha, ha, ha!... Am un plan formidabil... Sîntem salvaţi!... Blestemul lui Deceneu o să cadă, domnule Villeneuve... Dar nu pe capul acelora care îţi închipui dumneata... Va fi vai şi amar de alţii... Ha, ha, ha!...

...Cînd cei cinci sărbătoriţi au revenit în saloanele feeric luminate, chipurile lor complice radiau de o răutăcioasă satisfacţie...

Zarurile erau aruncate...

UŞILE RĂMÎN FERECATE

...După cum îşi aminteşte cititorul, profesorul Corneliu Pîrvu şi tînărul ţăran Voicu Buda scăpaseră vii şi nevătămaţi de pe urma *exploziei întîmplate pe vîrful muntelui Piatra Rea. Ei au stat atunci* cîteva ceasuri bune în văgăuna unde se adăpostiseră de urgia potopului de piatră, iar cînd stelele au prins să lumineze ca nişte li-

curici in noapte amindoi s-au grăbit s-o pornească in cea mai mare taină către satul din vale.

Spre a preîntimpina vreo intîlnire neplăcută, Pîrvu şi Voicu au ales pentru scoboriş cu totul alt drum decît cel obişnuit. Înfruntînd primejdiile unei cărărui ce şerpuia printre nişte stînci abrupte, ei au trebuit să ocolească prăpăstii fără fund şi mai cu seamă să se ferească din calea unor blocuri de piatră dislocate din ajun şi care se rostogoleau din senin... E adevărat că in orice clipă cei doi prieteni simţeau in picioare şi in miini greutatea temerarei lor încercări. Dar pînă la urmă, insufleţindu-se unul pe celălalt, au ajuns la prima cintare a cocoşilor, rupţi de oboseală şi lihniţi de foame, in casa invăţătorului Cezar Mănoiu.

— Ei, că tare prăpădiţi mai sinteţi...! işi intimpină Cezar-baci oaspeţii neaşteptaţi.

— Asta-i adevărat, naşule, il luă vorba din gură Voicu. Da' bine că ne-au rămas zilele-n traistă !...

— Haide, vorbeşte o dată, mormolocule, nu mă mai ţine ca pe frigare...! tună glasul bătrinului invăţător.

— Ţi-om spune de-a fir-a-păr, Cezar-baci, păţania noastră, interveni Corneliu Pirvu... Dar mai intii fă bine şi cinsteşte-ne c-un cloandir de vinars, ca să prindem curaj la vorbă !...

Tare s-a minunat bătrinul invăţător de cele petrecute pe creasta muntelui !... Nu-l venea să-şi creadă auzului că poate încăpea atita răutate in sufletele unor oameni luminaţi la minte ca cei patru arheologi străini. Pe Caius Dancea nu-l punea la socoteală, fiindcă fiul ciinosului şi vicleanului moşier de la Orăştie nu se putea să fie mai breaz decit tătine-su !...

Iar cind a aflat de isprava nebunească a lui Pirvu şi Voicu, cum au infruntat ei moartea ca să prăvălească butoiaşul cu dinamită in hăul prăpastiei, lui Cezar-baci i s-au umezit ochii. Nu ştia ce să preţuiască mai intii la amindoi: curajul, patriotismul sau prietenia ? !...

Mult au tăifăsuit citeşitrei despre cele petrecute, dar şi mai mult s-au gindit ei la cele ce urmau să se intimple. Iar la miez de noapte, cind ţăranii din Cosmeşti se perpeleau in greu şi tulburat somn, Pirvu şi Voicu şi-au atirnat de git straiţele inflorate, pornind-o inspre Ţara Romînească...

Rămăsese bine stabilit ca cei doi să se reintoarcă in curind insoţiţi de o echipă de arheologi romini pentru a continua, cu voia stăpinirii austro-ungare, săpăturile la cetatea dacică de pe muntele Piatra Rea. Cit privea bătrinul învăţător Cezar Mănoiu, ei trebuia să-i pună in mişcare pe domnii politiceni din fruntea „Astrei", care vor fi bucuroşi să se fălească grozav cu o astfel de acţiune culturală şi naţională...

*

Vestea achiziţionării „coroanei regelui Burebista" de către Muzeul de antichităţi din Paris a ajuns foarte curind şi in Ţara Romînească.

Ziarele bucureştene se întreceau în a reproduce senzaţionalele reportaje apărute în presa franceză care descriau cu lux de amănunte peripeţiile expediţiei arheologice conduse de Conrad Schratt.

Marile evenimente ale anului 1898 trecuseră pe planul al doilea. „Elita" romînească nu se mai pasiona nici după „degeneraţiile spirituale" ale magului Sar Peladan, sosit de curînd la Bucureşti... Nici chiar după războiul hispano-american, care se sfîrşise de curînd prin bătălia navală de la Manila, unde arhaicele corăbii ale flotei amiralului spaniol Montajo au fost scufundate fără prea multă greutate de către cuirasatele şi crucişătoarele moderne ale comandorului american Georges Dewey...

In marile cafenele şi restaurante, în saloanele moderne, pe culoarele *Camerei şi Senatului şi în cercurile studenţeşti, nu se* discuta decît despre faimoasa coroană a regelui Burebista... Ziarele erau smulse din mîinile ţigănuşilor, iar cititorii se minunau de peripeţiile neînchipuite prin care trecuseră membrii expediţiei arheologice de pe muntele Piatra Rea, pizmuind norocul bancherului Pellier, care — fără să-şi rişte cituşi de puţin pielea — pusese mîna pe un giuvaer fără pereche.

Mult au rîs profesorul Corneliu Pîrvu şi tînărul ţăran Voicu Buda de faptele năzdrăvane puse în seama arheologilor străini...

Iar atunci cînd au citit „Jurnalul expediţiei de la Petrodava", redactat de profesorul Praxagoras şi reprodus în foileton de un mare cotidian bucureştean, s-au pipăit neîncrezători unul pe altul să vadă dacă mai sînt în viaţă... fiindcă acolo scria negru pe alb următorul paragraf care îi privea direct:

„...După luni întregi de săpături şi sondaje de-a lungul zidului cetăţii şi la baza turnului de pază, am reuşit să dăm de galeria care ducea la tezaurul regelui Burebista. Ne-am străduit în fel şi chip să pătrundem în interiorul „sesam"-ului ferecat, dar am ajuns la concluzia că orice încercare era zadarnică. Atunci ne-am hotărît să aruncăm în aer stînca masivă ce constituia o piedică de netrecut. Echipa de dinamitare a fost constituită din tinerii ţărani Voicu Buda şi Corneliu Pîrvu, cei mai buni muncitori săpători ai expediţiei. Ei şi-au îndeplinit misiunea cu îndemînare şi eroism. Dar temerara încercare s-a soldat cu moartea amîndurora...

Înfruntînd primejdii neobişnuite, cu preţul vieţii a doi dintre noi, am reuşit să redăm omenirii o nouă minune a lumii antice: coroana regelui Burebista!"

Citind toate cele cîte le îndrugau ziarele, Pîrvu şi Voicu deveneau tot mai hotărîţi în ducerea la bun sfîrşit a planului ce şi-l propuseseră: organizarea unei noi expediţii arheologice pe muntele Piatra Rea, cu prilejul căreia să dezgroape adevăratele comori ale regelui Burebista!...

*

După zile şi zile de alergătură, toate demersurile făcute de profesorul Corneliu Pîrvu la Ministerul Instrucţiei, la Academia Ro-

mină sau pe lingă redacțiile ziarelor s-au dovedit zadarnice. Nicăieri tinărul arheolog n-a găsit sprijin și ințelegere, nimeni nu i-a intins o mină de ajutor. Ba cele mai multe dintre personajele sus-puse l-au luat chiar in deridere, povățuindu-l să se caute de nervi, fiindcă intr-o bună zi s-ar putea să susțină sus și tare că, inainte de a fi *participat la expediția condusă de* Conrad Schratt, l-a însoțit pe celebrul Schliemann la dezgroparea cetății Troia!...

...Era o după-amiază ca toate celelalte. In modestul său birou de la Muzeul de antichități, Corneliu Pirvu stătea de vorbă cu Mara și Voicu...

Reflectind plin de amărăciune la intimplările din ultimele zile, Pirvu rosti cu adincă tristețe în glas:

— Eu, dragii mei, am pierdut orice nădejde!... Toate ușile la care bat rămin ferecate!... Oficialitățile mă privesc cu neincredere... Ziarele refuză să-mi publice considerațiile in legătură cu așa-zisele descoperiri arheologice de la Piatra Rea... Inșiși confrații mei mai virstnici mă socotesc un fel de „Don Quijote"...

— Eroul lui Cervantes era, in felul său, un ințelept. Nu ți-ar strica nici ție un grăunte din ințelepciunea lui, replică Mara surizătoare. Și, apucindu-i drăgăstoasă mina, continuă plină de convingere: Lupta ta nu va fi zadarnică. Pină la urmă vei găsi ințelegere și sprijin... Trebuie insă răbdare...

— Și io mi-s de părerea domnișoarei Mara, interveni Voicu... Orice greutate e musai să fie doborită pină la urmă dacă există răbdare și voință...!

Apoi, punindu-și mina grea pe umărul lui Pirvu, tinărul păstor il săgetă pe profesor cu căutătura ochilor săi ageri și continuă cu amarnică dojană:

— Și, de altfel, io știu, drăguțule, una și bună: că ne-am legat să facem cale intoarsă la cetatea din virful muntelui, ca să-l trezim din somnu-i indelungat pe bădița Burebista!

Rușinat de slăbiciunea și neincrederea care-și făcuseră cuibar in sufletul său, Pirvu ii imbrățișă cu dragoste pe Mara și pe Voicu rostind cu inflăcărare:

— Vom face treabă bună, prieteni!... Nu se poate să nu izbutim!... Și-acum să mergem la manifestație, că, uite, a și inceput să se adune poporul...

PIEDICILE NU SINT DE NEINVINS!

Manifestația din fața statuii lui Mihai Viteazul fusese organizată de tineretul universitar ca un vehement protest impotriva măsurilor luate de guvernul reacționar de la Budapesta pentru inchiderea școlilor romînești din Ardeal. Sute de tineri și virstnici se găseau *masați pe cele două trotuare și pe partea carosabilă a* marelui bulevard. Balcoanele și ferestrele clădirilor ce imprejmuiau piața erau de asemenea ințesate de lume. Rind pe rind au luat cuvintul numeroși vorbitori. Toți au cerut redeschiderea școlilor din

Ardeal și incetarea persecuțiilor împotriva populației romînești. Printre zecile de glasuri a răsunat și acela al profesorului Corneliu Pîrvu.

Cuvintele pline de căldură ale lui Pirvu au găsit un puternic ecou in inimile celor de față. Unii dintre ei il cunoșteau bine pe tînărul profesor. Erau studenți de-ai lui sau de la alte facultăți... Alții nu-l mai văzuseră niciodată... Fiecare insă cunoștea lupta pe care omul acesta, indrăgostit deopotrivă de neamul și de meseria sa, o ducea pentru a fringe cerbicia conducătorilor, pentru mersul *inainte al științei romînești, pentru înfăptuirea libertății naționale*. Ascultindu-l vorbind despre prețioasele relicve pe care le tăinuia cetatea lui Burebista, ei s-au hotărit, din capul locului, să-l sprijine fără înconjur pe entuziastul arheolog.

Incă în aceeași zi, studenții semnară o moțiune prin care se cerea guvernului să intervină in favoarea expediției arheologice romînești...

Izbinda trebuia insă să vină din altă parte și in imprejurări cu totul neașteptate.

Colosul habsburgic — măcinat de frămintări interne și hărțuit pe de o parte de tendințele separatiste ale partidei maghiare conduse de Kossuth-fiul și pe de altă parte de mișcările tot mai puternice pentru autonomie ale celorlalte popoare ale imperiului — scirțiia din toate încheieturile. Singurii care nu vedeau că prăbușirea e mai aproape ca oricind erau bătrinul impărat și prințul moștenitor. Arhiducele Franz Ferdinand, bărbat de o ambiție nemăsurată și abil intrigant, incerca în acea vreme, cind se petrece povestirea noastră, să desăvirșească unul din planurile sale fanteziste: crearea unei „Austrii mari", un fel de stat federal, in care rolul hegemon trebuia să-l aibă Austria. Din „marea Austrie" trebuia să facă parte o Transilvanie autonomă romînească și chiar Rominia de dincolo de munți. Agenții lui Franz Ferdinand reușiră să momească o bună parte din burghezia și intelectualitatea ardeleană, care se și vedeau substituite in drepturile și privilegiile grofilor unguri.

In același timp, agentura diplomatică de la Viena se arătă plină de liberalități și față de rominii de peste munți. Insuși arhiducele, sub pretextul unui concediu de odihnă, se deplasă la Sinaia, unde *desfășură o intensă activitate menită a ciștiga* de partea planurilor sale pe conducătorii țării. Visurile de mărire ale habsburgului și mai ales promisiunile sale reușiră să zăpăcească mințile unor romîni. Un ardelean, doctorul Aurel Popovici, a mers pină acolo încit a scris și o carte: „Statele Unite ale Europei", in care ideea scumpă lui Franz Ferdinand era preamărită ca unul din cele mai glorioase țeluri ale epocii...

In această conjunctură favorabilă unor concesii, nimeri demersul făcut de Cezar Mănoiu pe lingă unul din conducătorii „Astrei", proaspăt partizan al ideii „Marii Austrii".

Bătrinul revoluționar din Cosmești încă nu apucase să cunoască „schimbarea la față" a apostolului de la „Astra"... așa cum nu avea de unde să știe că, incuviințind expediția arheologilor romîni, prințul

moştenitor se răzbuna în felul său pe „castelana" din Schönbrunn, Catherina Schratt, pe care o ura cu aceeaşi înverşunare ca şi pe ramolitul său unchi — serenisimul împărat Franz Josef.

*

O dată cu autorizarea expediţiei, grijile lui Pîrvu nu au luat însă sfîrşit. Guvernul romîn nu era deloc dispus să subvenţioneze cercetările de la Piatra Rea, pe care le considera lipsite de orice bază ştiinţifică şi rezultat practic.

Zile şi nopţi s-au frămîntat Pîrvu, Mara şi Voicu ca să găsească fondurile necesare. Pînă la urmă, salvarea avea să vină de la acelaşi tineret universitar entuziast, care, cutreierînd mahalalele bucureştene şi organizînd liste de subscripţie în ziare, a reuşit să entuziasmeze foarte mulţi oameni care nu cunoşteau prea bine rosturile arheologiei, dar erau în schimb animaţi de cel mai curat şi fierbinte patriotism...

PAJURA LUI FRANZ JOSEF E SACROSANCTĂ... ŞI NU PREA!

Într-o bună zi, învăţătorul Cezar Mănoiu se pomeni în curtea şcolii cu un grup de oaspeţi sosiţi de la Bucureşti. Erau în total 11 oameni: Pîrvu, Voicu, Mara şi opt studenţi...

După ce şi-a ospătat musafirii şi i-a rînduit în localul şcolii ca să tragă un pui zdravăn de somn, Cezar-baci împreună cu Pîrvu, Mara şi Voicu s-au aşezat să chibzuiască despre toate cîte aveau de făcut.

— Ei, şi-acum să auzim care vi-s planurile! spuse bătrînul învăţător aprinzîndu-şi tacticos luleaua.

— Acelea pe care le ştii şi dumneata, Cezar-baci! îi întoarse vorba Pîrvu... Ni s-o urît cu „coroanele de aur" şi am venit să găsim alt fel de comori!

— Bune gînduri, drăguţilor, n-am ce zice!... Numai că n-o să vă fie deloc uşor!

— Cine să ne împiedice, domnule Mănoiu?... spuse Mara contrariată. *Poate nu ştiţi că avem autorizaţie de la împărăţie?...*

— Ba îs la curent cu treaba asta, că au adus ziarele vestea şi prin părţile noastre. Dar aţi uitat un lucru: că pînă la dumnezeu te mănîncă sfinţii!

— Care sfinţi, naşule? îi luă vorba din gură Voicu.

— Aştia de-aici, finule! ...Doar n-oi fi crezînd că în timp ce tu mi-ai voiajat prin străinătăţi au dispărut fără urmă comitele Hedervary, solgăbirăul Endrasy sau boacterul Nemeşiu?...

— Cum adică, Cezar-baci, vor îndrăzni autorităţile locale să treacă peste ordinul cancelariei imperiale de la Viena? strigă Pîrvu surescitat.

— Ferească sfîntul...! Pajura lui Franz Josef e sacrosanctă...! Dar nici dispoziţiile guvernului de la Pesta nu pot fi trecute cu ve-

derea... ! Aşa că dacă or să vă trateze în faţă cu bunăvoinţă, apoi pe la spate or scorni tot felul de piedici şi mişelii.

— Ba eu cred că afacerea cu coroana lui Burebista, care stă frumuşel în galantarul muzeului din Paris, mi i-a pus pe frigare pe domnii din capitala Ungariei, îl întoarse vorba Pîrvu.

— Aşa ar fi fost, de bună-seamă, dacă nu venea acasă fiul rătăcitor al boierului de la Orăştie. El a întors însă în aşa chip lucrurile, că numai bine n-o să vă vină la socoteală !

— Ce spui, Cezar-baci... ?! S-a întors Caius Dancea... ? exclamară într-un glas Pîrvu şi Voicu.

— L-am văzut prin sat acum cîteva zile.

— Şi ai aflat că unelteşte ceva ? întrebă neliniştită Mara.

— Ce pune la cale nu m-am dumirit. Dar mi-a ajuns la ureche vorba că vrea să construiască un canal de irigaţie la conacul de-aici din Cosmeşti şi că le plăteşte bani buni ţăranilor ce s-ar angaja ca săpători.

— Intr-adevăr, mărinimia domnişorului Caius nu-i lucru curat, spuse indignat Pîrvu... Apoi se grăbi să întrebe : Spune, Cezar-baci, a încheiat cu vreunii din sat învoielile ?

— Nu încă ! Zicea că mai întîi să sosească inginerul ce l-a tocmit de la Cluj...

— Aha ! îngînă Pîrvu lămurit. Fără îndoială că Dancea ne aştepta pe noi. A scornit povestea cu canalul ca să rămînem fără mînă de lucru !...

— E şiret, nu zic ba, domnişorul Caius, spuse cu năduf Voicu. Dar degeaba încearcă el să ne joace pe degete, că pînă la urmă tot n-o să-i meargă. O să-i lămuresc io pe oameni cum stă cazul !

— Mi-e c-o să-ţi baţi gura zadarnic, finule... De cînd cu explozia din vîrful muntelui, nimeni nu s-a mai încumetat să se caţere pe el. Stau toţi cu frica-n sîn... să nu se răsucească în groapă strămoşii daci !

— Care vasăzică au pus în joc şi spiritele morţilor, rosti înciudat Pîrvu. Straşnică scornitură... !

— Scornitură, nescornitură, vorba-i că ea a prins rădăcină în sufletele ţăranilor ! oftă cu obidă bătrînul învăţător.

— Ne vom căzni să le explicăm oamenilor că e vorba de o minciună sfruntată... de interesele personale ale lui Caius Dancea şi ale arheologilor străini, rosti aprinsă Mara.

— O să fie tare greu, domnişoară, să-i lecuim pe ţărani de sperietura asta, mai ales că basmul cu supărarea morţilor a pornit de la părintele Boghină... Şi, deh ! Oricum am căuta noi să întoarcem lucrurile, nu ne va fi lesne să le scoatem din cap năzdrăvănia asta !

— E adevărat că n-o să fie deloc uşoară lupta cu fiul boierului de la Orăştie, dar ne vom război cu el pe viaţă şi pe moarte. Şi pînă la urmă va trebui să-l doborîm !... *Mîine, în zorii zilei, împreună cu dumneata, Cezar-baci, vom cutreiera uliţele satului ca să* tocmim săpătorii de care avem nevoie... !

CAIUS DANCEA TRECE LA ACȚIUNE...

În timp ce în modesta cancelarie a școlii din Cosmești, arheologul Corneliu Pîrvu și prietenii săi chibzuiau în fel și chip ca lucrurile să meargă cît mai bine, la conacul de la poalele muntelui Piatra Rea era mare fierbere...

Caius Dancea fusese informat de sosirea expediției românești de cum a pus ea piciorul în cetatea Devei. Contele Hedervary, comitele suprem al ținutului Hunedoarei, s-a arătat nespus de binevoitor față de călătorii veniți de la București. care se bucurau de înalta protecție a împăratului Franz Josef, dar s-a grăbit să trimită ștafetă către fiul boierului de la Orăștie, anunțîndu-l că guvernul ungar e tare mîniat din cauza neobrăzării habsburgului de la Viena. Cu alte cuvinte, îi dădea de înțeles că domnii de la Budapesta vor fi mai mult decît mulțumiți să afle că arheologii valahi au luat calea-ntoarsă.

. . . .

Caius Dancea măsura cu pași mari cerdacul conacului. Din cînd în cînd se oprea și fulgera cu o privire pe cei de față. Solgăbirăul Endrasy, plutonierul Ștang, boacterul Nemeșiu, părintele Boghină și ișpantul Kocsis îl cunoșteau pe boierul cel tînăr și știau ce-i poate pielea la mînie.

— *Prin urmare, așa de departe au ajuns lucrurile că niște* străini pot scormoni ziua-n amiaza mare, nesupărați de nimeni, măruntaiele pămîntului transilvănean ? strigă Dancea pe neașteptate.

— Ba să-mi fie *cu iertare*. fiule !... *Nu riciie pămîntul chiar* așa de capul lor, o fac cu voia ilustrisimului împărat de la Viena, rosti cîntînd pe nas părintele Boghină.

— Puțin îmi pasă de ramolitul de habsburg ! tună din nou vocea tînărului boier... Inima mea bate către Pesta, leagănul arpazilor... !

În momentul acesta, ișpantul Kocsis avu nefericita inspirație să intervină în discuție :

— Cum adică, domnișorule, să ne împotrivim noi ordinului împăratului... ?

Din doi pași, Caius Dancea fu lîngă ișpant... Ochii îi erau injectați de turbată mînie... Îl izbi pe neașteptate pe logofăt cu pumnul în gură urlînd :

— Lepădătură ce ești ! Cine-ți dă ție să mănînci ? Hodorogul de Franz Josef sau babaca... ?

Kocsis se făcu galben ca ceara. O groază de moarte i se întipări pe față și, ștergîndu-și pe furiș sîngele ce-i potopi pe gură. căzu mototol la picioarele boierului :

— Iertare stăpîne !... Îndură-te de un biet nevoinic... Te-am slujit și te voi sluji cu credință pînă la capătul zilelor mele... !

Dancea se pregăti să-l lovească brutal cu piciorul... Își luă însă seama. Un zîmbet răutăcios își făcu loc pe chipul boțit de ură al feciorului de boier. Urmărind un plan diabolic ce prindea să se înfiripe în cugetul său necurat, Dancea șopti ca pentru sine :

— Bine, vom vedea cum înţelegi tu să mă slujeşti !... Şi asta chiar foarte curind... Kocsis !...

Discuţia ce a urmat s-a prelungit pînă noaptea tirziu.

Tuturor celor de faţă, deşi năráviţi în rele, nu le-a venit să creadă cită ticăloşie poate să încapă intr-un suflet de om... Dar cine să îndrăznească să înfrunte minia unui boier cu atitea neamuri sus-puse în capitala Ungariei ?

*

A doua zi după slujba de la biserică, părintele Boghină, tîrîndu-şi prin colbul uliţei anteriul şi kilogramele de osinză, se îndreptă, însoţit de cîţiva ţărani din obştea satului, către clădirea şcolii... Le ieşi înainte învăţătorul Mănoiu. Străduindu-se să-şi ascundă relele presentimente ce i le trezi apariţia popii, Cezar-baci îi întinse mîna prieteneşte.

Preotul se prefăcu că nu vede mina intinsă şi se răsti la învăţător :

— Vrem să stăm de vorbă cu surtucarii veniţi de la Bucureşti !

— Drept e să se bucure sfinţia ta că sporeşte numărul credincioşilor în casa domnului ! glumi Cezar-baci.

— Mintuitorul cumplit s-a miniat pe farisei şi i-a alungat cu biciul... Noi vrem numai să-i poftim să plece de bunăvoie. Să nu tulbure pacea celor morţi cu spurcate unelte... !

— Aşa e ! aprobară într-un glas ţăranii ce-l însoţeau pe Boghină.

Cezar-baci pricepu de unde bate vîntul... Stăpînindu-şi cu greu enervarea, bătrînul continuă pe acelaşi ton de glumă :

— Ce tot sporovăiţi, oameni buni... ? Cine v-a împuiat capul cu astfel de bazaconii...?

— Nu lua în deridere vrerea domnului ! tună deodată glasul părintelui... Zadarnic încerci, bătrîn fără minte, să înfrunţi mînia duhurilor celor morţi. Adu-ţi aminte de focul de pe munte cînd l-a lovit neindurătorul blestem chiar pe finu-tău Voicu ?! Cutremură-te şi pocăieşte-te, bătrîn zănatic ce eşti... !

Vorbele tunătoare ale părintelui păreau că au ţintit fără greş. Ţăranii simţiră un fior rece străbătîndu-le prin trup, pînă dincolo de buricele degetelor ce se zăreau din opincile rupte şi colbuite... Singur învăţătorul îşi păstra aceeaşi înfăţişare senină, ba, la un moment, tuturora li se păru chiar că el s-a înveselit de-a binelea.

— Care vasăzică l-ai îngropat şi pe finu-meu, grăi Cezar-baci apucînd în glumă un bumb aurit de la sutana popii... Apoi, întorcîndu-se spre clădirea şcolii, strigă cît îl ţinea gura :

— Mă, Voicuie, mă ! Fă-te încoace, mortule... să te vadă taica popa... !

Cînd Voicu ieşi ţanţoş în tinda şcolii, îl intîmpină un murmur îndelung de uluire... Oamenilor nu le venea să-şi creadă ochilor că flăcăul din prag era Voicu... Toţi ştiau că îşi lăsase ciolanele sus, pe munte, şi acum îl vedeau în carne şi oase...

— Bine v-am găsit, oameni buni, spuse Voicu inaintind zimbitor către țăranii rămași impietriți in mijlocul drumului. Și, proptindu-se semeț in fața preotului Boghină, i se adresă in răspăr:

— Iacă-mă-s viu și nevătămat, de pe cealaltă lume, sfinția ta!

Popa, încurcat și tulburat de intimplare, își ridică fustele sutanei și o luă la sănătoasa urlind cit il țineau bojocii:

— Ascundeți-vă în gaură de șarpe, oițele domnului... Asta e chiar necuratul și nimeni altul...!

O parte din oameni o porniră buluc după Boghină, făcindu-și din mers semnul crucii... Ceilalți, dumirindu-se oarecum de intimplare, au rămas în preajma flăcăului și a invățătorului...

— Oițele domnului au șters-o după lup, spuse inveselit Voicu.

— Nu te bucura, finule... Cit nu ai pielea lupului in băț, nu știi la ce te mai poți aștepta, ii răspunse ingindurat Cezar-baci...

*

Citeva ore mai tirzu, gătit in straie mindre de sărbătoare, Voicu juca un ceardaș indrăcit in bătătura satului cu Ilonca, fata lui Pișta vizitiul... Flăcăul era de multă vreme in vorbă cu fetișcana, și numai intimplările din urmă ii ținuse departe unul de altul. Ba de cind cu iadul de pe munte, Ilonca il jelise ca pe un mort, așternîndu-și pe inimă zăbranic negru...

Acum tinerii, răzbunîndu-și neostoitul dor, dănțuiau cu foc, urmăriți de privirile poporului adunat la duminicala horă... Prinși în viltoarea ceardașului, nici n-au apucat să-și dea seama că s-a oprit in uliță trăsura boierului Caius... Abia cînd acesta s-a amestecat intre perechile de dansatori, oamenii s-au dat inlături, lăsîndu-i drum liber.

Dancea se opri in fața Iloncăi și, părînd că nu-l bagă în seamă pe Voicu, o smulse din brațele acestuia.

Fetei i se revărsă în obraji o undă fierbinte de minie și dezgust... Toți oamenii știau că feciorul boierului e mistuit de o patimă nepotolită pentru copila lui Pișta... Dar de data aceasta, el se intrecuse cu firea. Nu-i mai aținea calea pe vreun drum lăturalnic, ci iși arăta pătimașa pornire în văzul tuturora.

Scena care urmă ii făcu pe ceterași să incremenească cu lăutele sub bărbii...

Voicu, fără a-și pierde cumpătul, apucă fata pe după umeri și-l impinse cit colo pe boier.

Scrișnind din dinți, Dancea se repezi asupra flăcăului și il înfipse mina în beregată:

— Pui de năpîrcă, îndrăznești să-mi stai împotrivă...?

Descleștindu-și gitul din strinsoare, Voicu iși privi cu dispreț adversarul. Apoi rosti calm, dar apăsat:

— Vezi-ți de treabă, domnișorule, și nu mai aține calea fetelor noastre...

O șuviță subțire de spumă apăru pe buzele invinețite de furie ale feciorului de boier.

— Iți arăt eu ție, dumnezeii cui te-au făcut! Și, smucind pe neașteptate biciul din mîna bătrînului Pișta, care înlemnise de groază, îl păli pe flăcău în creștetul capului...

Amețit de lovitură, Voicu șovăi o clipă, după care-și repezi cu sete pumnul greu în bărbia boierului. Dancea se clătină, își pierdu echilibrul și se prăbuși la picioarele vizitiului. Urmară cîteva clipe de panică și descumpănire. Țăranii îngroziți se pregăteau să dea bir cu fugiții... cînd deodată răsună o puternică detunătură:

— Ferește-te, Voicule, se auzi un glas de om ieșit din minți... Era bătrînul vizitiu Pișta, care cel dintîi își dădu seama că boierul și-a revenit și că a scos pe nesimțite din buzunar revolverul. Voicu abia apucă să se arunce la pămînt... Glonțul șuieră deasupra lui și se opri în burta calului înhămat la trăsura boierului... Înnebunit de spaimă și durere, animalul, nechezînd înfricoșător, smuci trăsura și o porni în goană pe uliță.

După cîteva momente de groază, țăranii văzură cum trăsura se dădu peste cap de cîteva ori, încălecînd trupul animalului sfîrșit de puteri...

Larma stîrnită de împușcătură răscolise satul... Așa se făcu că mai înainte ca oamenii să-și revină în fire, apăru dinspre capul uliței, venind în goană, plutonierul Știang, însoțit de doi jandarmi. Nici nu-l observă pe boier, care se repezise pe urmele trăsurii. Gîfîind de alergătură și inciudare, plutonierul își făcu loc cu tocul revolverului.

— Cine a tras, mă prăpădiților? tună glasul lui Știang. Zărindu-l pe Voicu, îl înhăță de pieptii cămășii: Tu ești capul răutăților, valah puturos. Încerci să răzvrătești oamenii...?

Voicu îi dădu la o parte mîna și-i răspunse cu un glas potolit:

— Nu-mi căta pricină degeaba, domnule plutonier... Mai întîi anchetează faptele și apoi trage la răspundere pe cine e cazul!

— Ține-ți gura! mîrîi Știang. Ori vrei să ți-o mut din loc?

— No! No! Ia-o mai cu binișorul, gheneralule..., se auzi un glas sfătos. Era Cezar-baci, care, aflînd de cele întîmplate la horă, venise în cea mai mare grabă împreună cu Pîrvu.

— Voicu nu are nici o vină! Toată harababura a pornit de la domnișorul Caius, care a vrut, drăguțul, să ne arate cît e de meșter în trasul la semn, spuseră pe înfundate cîțiva țărani.

Dumirindu-se că e vorba de o nouă trăsnaie a tînărului boier, Știang se răsuci pe călcîie și, cu un ton milităros, porunci oamenilor:

— Hai, cărați-vă! Că de nu, duc hora la mine la post cu lăutari cu tot...

Țăranii se urniră greoi, mormăind inciudați.

— Cine înjură stăpînirea, hai? se auzi din nou glasul lui Știang.

— N-a înjurat-o nimeni. Numai că de săturat, ne-am săturat cu toții de ea, grăi pe șleau Voicu.

— Aha, care vasăzică sudui autoritatea, terchea-berchea ce ești! urlă plutonierul, bulbucîndu-și ochii înecați de multă osînză... Voicu Buda, ești arestat pentru incitare la răzmeriță...!

Era rindul lui Pirvu să intervină:

— Socot că e o neînţelegere la mijloc, domnule plutonier... Flăcăul face parte dintr-o expediţie arheologică care se bucură de inalta protecţie a majestăţii sale împăratul Franz Josef... S-ar putea ca fapta dumitale necugetată să supere cancelaria imperială de la Viena...

Muşcîndu-şi de necaz buzele slinoase, plutonierul il fulgeră pe profesor cu o privire de ură... după care făcu stinga-mprejur.

În urma lui, la fel de plouaţi, mergeau cei doi jandarmi.

RAZE DE LUMINA...

De mai bine de două săptămini, expediţia condusă de Corneliu Pirvu işi instalase tabăra in virful muntelui Piatra Rea.

Unul dintre obiectivele expediţiei era stabilirea caracterului, destinaţiei şi datei aşezării de piatră de pe munte. Al doilea obiectiv era degajarea, in măsura in care va fi posibil, a zidurilor cetăţii, în vederea studierii în amănunţime a materialelor arheologice găsite.

Erau in total 23 de oameni. Dintre aceştia, 10 erau localnici din Cosmeşti, in care vrăjmăşia impotriva boierului biruise ispita ciştigurilor ce le oferea cu lucrarea canalului de irigaţie de la conac. Mai erau apoi bătrinul vizitiu Pişta şi fiica sa Iloncа, care, temători de minia şi poftele drăceşti ale lui Dancea, şi-au găsit adăpost în tabără.

Organizarea şantierului ridicase o serie de probleme dificile. Mai întii era necesară intocmirea unor temeinice planuri topografice. Aceste planuri urmau să le facă Mara şi doi dintre studenţi. Apoi trebuia organizată selectarea materialelor pe şantier şi transportul lor in „laboratorul" amenajat rudimentar intr-unul din cele patru corturi ridicate pe platou. Alte două corturi erau destinate dormitoarelor, iar al patrulea era in stăpînirea Iloncăi, aici fiind bucătăria şi magazia de alimente.

Pentru a preintimpina un atac din partea unor eventuali răufăcători, Pirvu a organizat şi o strajă permanentă...

Săpăturile înaintau cu nădejde...

Acum scările de piatră ce duceau din incinta cetăţii spre interiorul turnului erau complet degajate. Flancate de o parte şi de alta de balustrade de calcar atolitic, monumentalele trepte se opreau în faţa intrării, boltită în formă de arc de cerc. De aici, printr-un coridor, o scară interioară ducea la catul superior al turnului. Judecind după fragmentele de chiupuri găsite la parter, Corneliu trase concluzia că jos era depozitul de provizii, turnul fiind locuit numai in partea superioară. Pe una din laturi, turnul-locuinţă avea un pridvor sprijinit pe un rînd de pietre. Din acest pridvor se deschidea o minunată privelişte asupra văilor din împrejurimi.

Rezultate interesante obţinu şi echipa care lucra in interiorul incintei. Pe o suprafaţă destul de mare se înşirau un rînd de tamburi de piatră, aşezaţi direct pe faţa stîncoasă a platoului. După înfăţişarea lor, aceşti tamburi trebuiau să fie resturile unor sanc-

tuare de tip dacic. Un drum pavat ducea de la sanctuar spre o cisternă săpată în stîncă. Pereţii cisternei erau căptuşiţi cu grînzi puternice de gorun, în care lemnul se păstrase în cea mai mare parte.

Mai mult însă decît descoperirea cisternei îi surprinse găsirea în apropiere a urmelor unei conducte de apă. Dezvelită pe o lungime de 6—8 metri, conducta consta dintr-un număr de zece ţevi de teracotă. După înclinaţia conductei reieşea că ea cobora de la vreun izvor din coasta muntelui.

Pe măsură ce lucrările de săpătură continuau, Pîrvu şi colaboratorii săi putură reconstitui, în parte, caracterul aşezării. Judecind după configuraţia terenului, poziţia cetăţii pe înălţime, etajarea în terase, enormele valuri din faţa zidurilor şi mai ales tehnica acestor ziduri, aşezarea de pe munte avea toate elementele unei cetăţi dacice.

De obicei, munţii pe care dacii îşi clădeau cetăţile erau astfel aleşi încît să se lege printr-un istm, în formă de şa, de restul platoului înalt cuprinzînd alte fortificaţii. În felul acesta, îşi creau o posibilitate de retragere şi rezistenţă prin refugierea din fortificaţie în fortificaţie, platoul dominînd în întregime văile de unde putea veni duşmanul.

Piscurile fortificate nu erau lăsate în forma lor naturală, ci erau etajate în terase tăiate în munte, formînd zone potrivite pentru locuit şi pentru clădit. În acelaşi timp, pereţii aproape verticali ai teraselor le făceau imposibile de cucerit prin asalt. Punctul cel mai înalt al cetăţii era aşezat cu spatele spre o prăpastie, iar faţa spre o întreagă serie de terase care coborau tot mai jos, pînă aproape de nivelul istmului ce lega promontoriul de restul platoului. Etajarea în terase era completată cu valuri, ziduri şi turnuri de veghe. Unele materiale găsite în preajma turnului-palat — resturi de locuinţe, chiupuri de cereale, rîşniţe şi altele — indicau că aşezarea nu avea numai un caracter militar, ci că aici se desfăşura o viaţă intensă şi bogată sub conducerea principelui local.

*

Seara tîrziu, la lumina unui opaiţ, profesorul Corneliu Pîrvu nota în jurnalul expediţiei descoperirile din timpul zilei. Tînărul arheolog se surprindea adesea visînd la acele vremi cînd neamuri şi seminţii se învălmăşeau într-o cumplită încrîncenare de forţe, poate chiar pe acest platou unde se desfăşura cetatea cu turnuri durate din piatră.

— Cine erau cu adevărat autorii acestor enigmatice construcţii?... Cine erau stăpînii acestor fortificaţii ce dominau înălţimile sălbatice? Să fi aparţinut epocii marii năvăliri celtice? Nu era cu putinţă să fie aşa, deoarece blonzii năvălitori au răscolit cu carele lor de luptă aceste meleaguri cu mult înainte... Construcţiile nu puteau fi decît dacice...!

Iată-i, din satele cu căsuţe pătrate — înghesuite pe vreun pinten de deal sau pe un mal de ape —, un întreg popor se revarsă spre muntele cel prăpăstios. Cu unelte meşteşugite scormonesc pă-

mîntuî şi dăltuiesc în masivul stîncos terase ocrotite dinspre rîpi, cu valuri şi palisade.

Acum ei durează zid veşnic din blocuri uriaşe de calcar şi porfir, pe care, cu *prețul unor eforturi şi primejdii* extraordinare, le cară de departe, din vale, urcîndu-le pînă în vîrf de munte.

Rînd pe rînd construiesc turnurile de pază, palatele nobililor, cazărmile, locuințele, hambarele. Aici, apărat de brîul de cetăți şi turnuri, în mijlocul pădurilor de brazi, pe înălțimile pure ale muntelui sacru, era poate şi marele sanctuar al zeului suprem Zamolxis...

Cine ştie, poate aici a fost şi faimoasa Sarmisegetuza, de care vorbeşte Strabon, centrul politic, religios şi militar al regilor daci. Adevărata Sarmisegetuza ! Căci nu e posibil ca cetatea din Valea Streiului, aşezată la îndemîna şi sub paşii cuceritorului roman, să fi fost capitala regilor daci.

Aici, pe muntele acesta, şi desigur în legătură şi cu aşezările de pe înălțimile învecinate s-a durat cîndva frumoasa civilizație dacică.

Aici s-a închegat primul stat dac, cu un rege moştenind de drept tronul. Puterea lui se sprijinea pe popor, pe nobili şi pe marele preot, pe care şi-l asocia la domnie.

Căci spune doar Strabon în a sa „Geographia" :

„...Zamolxis, după ce fusese sclavul lui Pitagora şi primise de la învățătorul său cîteva cunoştințe despre stele, pe care şi le-a îmbogățit mai tîrziu în Egipt, s-a întors pe urmă în țară şi a atras luarea-aminte a conducătorului şi poporului prin prezicerile ce le scotea din semnele şi fenomenele cereşti, sfîrşind prin a convinge pe rege să asocieze la putere un om care, ca el, ar putea să fie tălmaciul voinței zeilor. Şi astfel el a fost numit mare preot al acelui zeu, pe care geții îl cinstesc îndeosebi. Pe timpul lui Burebista... era în această demnitate *un oarecare Deceneu*..."

Alături de o intensă viață militară şi religioasă se desfăşura, în umbra turnurilor întărite şi a sanctuarelor, viața de toate zilele a poporului de meşteşugari şi țărani.

Materialele şi obiectele pe care le dădeau la iveală zi de zi săpăturile îl întăreau pe *Pîrvu* în presupunerile lui cu privire la civilizația dacică în cea de-a doua vîrstă a fierului. Ce altă mărturie mai elocventă despre existența unei metalurgii a fierului şi, în acelaşi timp, a unei întinse agriculturi putea fi dacă nu mulțimea de seceri şi coase, chiupurile de cereale sau rîşnițele de mînă, scoase la suprafață ?

Aceiaşi meşteşugari iscusiți lucrau, desigur, şi armele cele temute ale dacilor : săbiile încovoiate ca un iatagan, cuțitele cu lamă dublă, *spadele cu mînerul împodobit cu măiestrie, pumnalele*, lăncile, scuturile de fier şi bronz.

Fără doar şi poate, au existat şi ingineri militari, meşteri pricepuți în arta fortificațiilor şi a maşinilor de război.

Mai era apoi arta incrustării în lemn şi a ceramicei. Chiupurile mari pentru păstrat cerealele lucrate cu roata, ceştile şi vasele meş-

terite manual vădeau multă imaginaţie şi iscusinţă. Cît despre arta ceramiştilor, ţevile apeductelor lucrate în teracotă erau suficient de grăitoare.

Şi totuşi — gîndea Pîrvu — n-a reuşit să întrevadă deocamdată decît slabe licăriri de lumină... Ştia încă puţin, atît de puţin despre viaţa de toate zilele a dacilor, despre viaţa lor politică, religioasă...

Unde este cheia miraculoasă care să-i deschidă lui, modestul cercetător, porţile ferecate care duc spre cunoaşterea cauzei cauzelor: secretul puterii principilor daci care au putut înjgheba un stat ce a rezistat atîta vreme cuceritorului roman...?

Frămîntînd aceste gînduri, Pîrvu adormea adeseori pe paginile jurnalului mîngîind o relicvă oarecare din multele ce se îngrămădeau în laboratorul şantierului.

CHEMĂRI MISTERIOASE ÎN NOAPTE

Munca se desfăşura pe şantier lipsită de evenimente deosebite. Oamenii lucrau la început fără entuziasm şi interes, nepricepînd prea mult rostul săpăturilor... Curînd, mulţumită neobositei energii a lui Pîrvu, dar mai ales datorită talentului său de povestitor, oamenii învăţară să descifreze tîlcul întîmplărilor de demult, al căror martor erau zidurile enigmaticei cetăţi.

Adeseori, în serile cu lună şi cu cerul spuzit de miriade de stele, povestirile lui Pîrvu populau ruinele de pe munte cu eroi şi fapte petrecute aievea... Atunci văile şi coastele înveşmîntate în borangic de raze se însufleţeau de freamătul luptelor sau de cîntecele de victorie ale luptătorilor daci... Tîrziu, cînd membrii micii colonii se retrăgeau în corturi, umbrele se reîntorceau în mormintele lor, şi liniştea era unica stăpînă a întinsurilor.

A venit însă vremea cînd obişnuita linişte de pe şantier fu tulburată de o întîmplare pe cît de neaşteptată, pe atît de stranie...

Într-una din nopţi, bătrînul Pişta, chinuit de insomnii, se furişă afară din cort. Pentru a-şi alunga uritul, vizitiul căută din ochi o strajă ca să intre în vorbă cu ea. Nu găsi însă pe nimeni...

Cunoscînd însă dispoziţiile severe ale lui Pîrvu în ce priveşte paza, moş Pişta îl trezi pe Voicu, care avea în grijă rînduiala străjerilor... Cu adevărat, flăcăul de strajă în acel schimb nu era nicăieri... Voicu dădu alarma...

Cu ochii cîrpiţi de somn şi cu neliniştea în suflet, oamenii au pornit în căutarea celui dispărut. Iancu Gorun — aşa-i spunea flăcăului — trebuia să fie pe undeva pe aproape... Ceea ce părea ciudat era faptul că nimeni n-a auzit nici un strigăt şi apoi nu exista nici un indiciu al vreunei lupte cu un agresor ivit de undeva, în noapte....

În primul moment, Pîrvu înclină să presupună că flăcăul Iancu Gorun — un băietan care, spre deosebire de ceilalţi localnici, nu se prea omora cu treaba — a preferat s-o şteargă de pe şantier... Dar pentru aceasta nu era nevoie să dispară în faptul nopţii. Nimeni nu i-ar fi stat în cale dacă s-ar fi săturat de săpături şi ar

fi pornit-o spre sat în plină zi, fără a fi expus primejdiilor unui drum in noapte, aproape de neconceput în aceste coclauri prăpăstioase...

Trecură citeva ore de căutări zadarnice... Negurile nopții prindeau a se risipi, cind Voicu, împreună cu alți cițiva soți, il descoperiră pe străjer zăcind in nesimțire in imediata apropiere a „Peșterii ciinilor“, la mai puțin de 500 metri de șantier...

Flăcăul era nevătămat, iar alături de el zăcea arma. Scuturat de brațele vinjoase ale lui Voicu, Gorun își reveni. Spre uimirea tuturor, „dispărutul“ nu putu da nici o lămurire asupra prezenței sale la gura grotei...

*

In zilele următoare, ecoul intimplării, departe de a se risipi, părea că stăruie tot mai puternic in mijlocul oamenilor, tulburind tihna micii colonii.

Voicu, intrigat, căuta să dea de rost lucrurilor. Pină la urmă, dibui de unde provenea această stare de spirit... Gorun povestise unui consătean că în noaptea aceea de pomină a auzit ca prin vis chemarea unui duh care i-a poruncit să-l urmeze in templul marelui preot Deceneu pentru a da socoteală de fărădelegea profanării mormintelor strămoșilor... Flăcăul a dat ascultare glasului misterios și, cu inima inghețată de spaimă, a pornit pe drumul acela fără reintoarcere... Își mai aducea aminte că a auzit apoi de undeva din satul din vale cintatul unor cocoși și a căzut in nesimțire... Așa l-au găsit iscoadele...

Povestea lui Gorun a ajuns și la urechile celorlalți, iar in curind răscoli intreaga colonie...

Cercetat de Pirvu, flăcăul recunoscu că a povestit consătenilor cele *intimplate... Adăugă că n-a spus totul de la inceput* fiindcă *i-a* fost rușine să nu-l crează careva scrintit la minte sau stăpinit de necuratul.

Nici rugămințile lui Pirvu și ale Marei, nici amenințările lui Voicu nu-l putură clinti pe flăcău să spună mai mult...

Care putea fi explicația „dispariției“? O criză de somnambulism?... Mai firesc era ca aceasta să se intimple intr-o zi obișnuită și nu in timpul cind era de strajă...! Atunci?...

Oricum, Pirvu hotări să dubleze paza in timpul nopții și, in același timp, să lupte cu energie pentru a spulbera superstițiile și teama ce punea stăpinire pe oameni, primejduind inseși rezultatele expediției...

In ce-l privește pe Voicu, el își luă asupra sa sarcina de a-l supraveghea pe afurisitul de Gorun, care, cu vedeniile lui, zăpăcise toată colonia...

GALERIA SUBTERANA

Trecuseră mai multe zile de la intîmplarea cu Iancu Gorun. Oamenii se liniștiseră și acum intreaga colonie trăia din plin emoțiile unor descoperiri extraordinare...

In munca de șantier, Mara Jianu — *asistenta și logodnica lui* Pirvu — se dovedise o excelentă colaboratoare. Dacă la început arheologul își reproșase slăbiciunea de a fi admis să-l insoțească într-o expediție pe care o prevedea plină de riscuri, pină la urmă, alungîndu-și temerile, fu fericit că o luase cu sine.

Cu aceeași ușurință, Mara se descurca în problemele dificile ale muncii de arheolog, ca și in gospodărirea micii colonii.

De multe ori, Pirvu era surprins de spontaneitatea cu care Mara rezolva unele probleme ce se iveau in munca lor de cercetători.

O intimplare petrecută pe șantier il lămuri definitiv asupra calităților fetei...

Era într-o după-amiază de duminică. Pirvu și Mara porniseră să hoinărească prin imprejurimile șantierului. Se cățărară pe stinci, se fugăriră pe tăpșanele cu iarbă mătăsoasă și, in cele din urmă, făcură popas sub un prag de stîncă. Era chiar văgăuna in care-și găsiseră scăparea Pirvu și Voicu din intimplarea cu explozia.

Așezați pe un covor de mușchi, tinerii gustau din plin farmecul sălbaticului culcuș. Mara examina visătoare pereții de stincă și, din *obișnuință, ii răzui puțin cu un bețișor.* Ciudat, un strat subțire de humus se prelingea pe perete. Dacă stinca ar fi fost aici dintotdeauna, stratul nu avea ce căuta. Apoi culoarea și compoziția erau aceleași ca și ale stratului de humus de pe platou... Concluzia nu putea fi decit că stîncile fuseseră mutate aici de mina omului. In ce scop?... Aceasta rămînea de văzut... Impărtășind lui Pirvu descoperirea sa, el se grăbi să examineze la rîndul său peretele. Presupunerile Marei erau întemeiate. Rămînea să verifice cele constatate cu ajutorul hărților stratografice ce se aflau sus pe șantier.

*

O echipă de săpători merse in zorii zilei următoare la locul cu pricina pentru a incerca să deplaseze peretele de stîncă al văgăunei. Abia către seară reușiră *oamenii* să *disloce* lespezile *grele* de piatră. Aerul rece ce venea prin căscătura neagră ca o uriașă carie dovedea că Mara nu se inșelase: era vorba de o galerie subterană ce ducea, fără îndoială, spre interiorul turnului de est, încă nedegajat...

Inarmați cu făclii de rășină, membrii expediției pătrunseră în galeria plină de nenumărate relicve, adevărate opere de artă... Scuturi de paradă din fier forjat reprezentînd, în relief, figuri de animale și plante, unele necunoscute... Lămpi de bronz cu mai multe brațe suspendate, cu ajutorul unor lanțuri, de candelabre de lemn sau de metal... Mai erau acolo amfore grecești, unele încă intregi, fibule[1] de bronz și argint, aplice... Inaintînd spre fundul galeriei, au dat de un adevărat arsenal de arme... Erau săbii de fier cu două tăișuri, vîrfuri și călciie de suliță, pumnale lucrate în bronz ajurat și cu plăsele incrustate, săgeți, securi grele de fier și altele...

---

[1] Fibulă — agrafă.

Dar mai mult decît toate îl bucură pe Pîrvu găsirea unor monede de *argint și aramă, care nu mai lăsau nici o îndoială asupra epocii* căreia îi aparțineau toate aceste relicve și, desigur, cetatea.

Erau dinari romani, cu capul zeiței Roma, cu coif și egidă, datînd din 150—125 î. e. n.. Monede de bronz grecești cu capul zeiței Demeter, cu cununa de spice, tetradrachme de argint cu capul lui Dionysos, toate datînd din aceeași vreme... O matriță găsită în apropierea prețiosului tezaur era dovadă că în Dacia se imitau monedele romane și grecești... Oricum, pătrunderea lor aici nu era istoricește posibilă decît numai în secolul I î. e. n., și, după toate semnele, în timpul lui Burebista.

*

...Descoperirea comorilor din galerie deschidea nebănuite orizonturi cercetăriior... Copleșit de emoție, Pîrvu reconstituia, cu ajutorul Marei și al celor opt studenți, tabloul întregit al străvechii societăți dacice. Nici vorbă nu mai putea fi pe vremea marelui Burebista de simple triburi de agricultori... De mult se adîncise deosebirea dintre săraci și bogați, dintre meșteșugari și agricultori. Tehnica podoabelor, a armelor și a uneltelor dovedea cu prisosință existența unei arte meșteșugărești înaintate. Prezența monedelor și a obiectelor de proveniență grecească sau romană era cel mai sigur indiciu despre existența unor întinse relații de schimb și a unei tagme de negustori ce înlesneau aceste schimburi.

Acești negustori cutreierau întinsele pămînturi ale statului dacic aducînd din sud vinuri aromate, uleiuri fine, podoabe și cumpărînd în schimb vite, metale prețioase, grîne...

Dacă aceste relații de schimb existau și mărfurile dacice erau tot mai mult cerute, apoi desigur că vechea aristocrație tribală — devenită acum unul din stîlpii statului lui Burebista — folosea un mare număr de sclavi, fie decăzuți din starea lor anterioară, fie provenind din rîndurile prizonierilor de război. În felul acesta se înfățișa arheologului realitatea unei puternice organizații politice, sociale și militare avînd toate trăsăturile unui stat sclavagist.

*

Bucuria neașteptatelor descoperiri a fost însă curînd întunecată de întîmplările ciudate ce s-au desfășurat pe munte...

Șantierul începu să fie bîntuit de strigoi ce apăreau în noapte, băgînd groaza în străji. De astă dată nu mai putu fi vorba de nălucirea unui singur om... Măsura luată de Pîrvu, încă din ziua dispariției lui Gorun, de a dubla străjile nu părea să fie o soluție fericită. Oamenii povesteau îngroziți că pe ruine apăreau făpturi cu măști hidoase, ce dănțuiau și scoteau sunete stranii, însoțite de gemete de *muribunzi... Alteori apăreau focuri neobișnuite, ce piereau* înghițite parcă de pămînt...

Nu mai încăpea îndoială — spuneau oamenii — că săparea ga-

leriei a tulburat în chip nelegiuit odihna morților, iar acum duhurile au ieșit la suprafață...

Într-una din zile, Pîrvu se sfătui îndelung cu Mara și Voicu asupra celor ce trebuiau întreprinse pentru a da de urma strigoilor. Desigur, numai demascîndu-i pe răufăcătorii care încercau să se pună de-a curmezișul cercetărilor putea să se scoată din capul țăranilor teama superstițioasă ce pusese stăpînire pe fiecare. S-a hotărît ca în noaptea aceea să facă de strajă Pîrvu și Voicu. Alți șase oameni înarmați vor sta pregătiți pentru a porni pe urmele strigoilor...

La ceasul sorocit, Pîrvu și Voicu, înarmați fiecare cu cîte un pistol, își ocupară locul în fața corturilor... Un întuneric de nepătruns învăluia platoul. O liniște de moarte stăpînea întreaga fire, și Pîrvu simți un fior rece străbătîndu-i trupul. Ar fi vrut bucuros să poată schimba cîteva vorbe cu Voicu, dar flăcăul era la cealaltă extremitate a corturilor... și consemnul stabilit nu putea fi călcat... Atacul asupra fantomelor trebuia dezlănțuit din două puncte diferite.

Clipele se scurgeau greu... Pîrvu își auzea deopotrivă bătăile inimii și ale ceasului pe care-l purta în vesta hainei... În liniștea nopții părea că timpul devine o noțiune concretă, palpabilă... Tînărul arheolog simți că o stare ciudată vecină cu halucinația punea stăpînire pe el... Făcînd eforturi desperate pentru a-și menține calmul și luciditatea, încercă să cheme în minte imagini plăcute și surise unei Mare invizibile...

Deodată un urlet înfiorător sfîșie negurile nopții, făcînd să-i înghețe surîsul pe buze... O împușcătură răsună în apropiere, iar o umbră părea că se furișează spre dînsul... Cu degetele înțepenite pe trăgaci, Pîrvu era gata-gata să sloboadă un glonte în direcția umbrei, dar un glas cunoscut îl opri la timp:

— Nu trageți, domnule profesor, sînt eu Voicu...! Ați auzit urletul...?

— Da! șopti Pîrvu cu vorba tremurată... și urletul... și împușcătura!

— De tras, am tras eu, spuse Voicu... Eram atît de speriat, că nici nu știu cînd am apăsat pe trăgaciul armei....!

Abia atunci cei doi și-au dat seama că nu erau singuri... Din cort țîșniră, ca la un semnal, toți membrii coloniei.

— Aprindeți torțele..., se auzi glasul lui Pîrvu... Trebuie să pornim chiar acum în direcția de unde s-a auzit țipătul.

Peste puțin timp, un număr de 15 oameni porniră la drum... Așa cum mergeau în noapte în fir indian, cu torțele aprinse deasupra capetelor, păreau o procesiune celebrînd cine știe ce rit păgîn, înfricoșător...

După mai bine de un ceas de căutări zadarnice, erau gata să se reîntoarcă la corturi, cînd un horcăit înăbușit atrase atenția lui Voicu, care se găsea în capul coloanei... Dintr-un salt ajunse lîngă locul cu pricina...

Un tablou înspăimîntător i se înfățișă înaintea ochilor: un cra-

niu se zvîrcolea într-o groapă proaspăt săpată.. Era al unui om îngropat de viu şi acoperit cu ţărină pînă mai sus de grumaz...

Faţa muribundului era năclăită de sudoare şi de colb. O legătură zdrenţuită ii înfăşura gura şi nasul... Primul lucru pe care-i făcu Voicu a fost să smulgă legătura... Era însă prea tîrziu... Nenorocitul începuse să se sufoce... O spumă albă amestecată cu picături de sînge apăru pe buzele învineţite ale muribundului şi curînd, în orbitele enorm mărite, apele privirilor îngheţară.

— Dar ăsta e Işpantul Kocsis! exclamă cu surprindere Voicu... Ce caută aici sluga de nădejde a boierului Dancea?

— Adevărat grăieşti, Voicule, e Kocsis logofătul, aprobară cîţiva ţărani din jur, făcîndu-şi semnul crucii.

— Blestemul lui Deceneu nu alege... oameni buni... Pînă la urmă vom pieri cu toţii...! Vorbise un ţăran pirpiriu cu ochii bulbucaţi de spaimă.

Cîţiva din cei de faţă încuviinţară spusele omului...

Pîrvu copleşit, mai puţin de întîmplare cît de urmările ei, se grăbi să intervină energic:

— Ce tot grăiţi şi vă văietaţi ca nişte babe... Işpantul a fost omorît de răufăcători... Vom înştiinţa autorităţile şi pînă la urmă criminalii vor fi dovediţi!

— Apoi să ne fie cu iertăciune, dar omor fără să curgă sînge nu se prea întîmplă pe la noi...! Kocsis a murit îngropat de viu! rosti careva.

— Şi legătura de la gură, asta ce mai era?... Sau duhurile au învăţat cumva „meşteşugul" de la făcătorii de rele? spuse zîmbind Voicu, străduindu-se să risipească negurile din minţile oamenilor...

Bodogănind, ţăranii au pornit-o întunecaţi spre şantier, urmînd ca peste cîteva ceasuri, la lumina zilei, să se limpezească lucrurile...

Cînd au ajuns însă sus pe platou, corturi şi oameni erau pe dos...

Mara dispăruse şi, odată cu ea... şi Iancu Gorun...

*

În timp ce sus, pe munte, nenorocirile se abăteau grindină pe capetele coloniştilor, jos, în sat, treburile nu mergeau mai bine... O molimă se ivise printre vite... Cădeau ca trăsnite pe cîmp şi rareori cîte una bolea mai mult de două-trei zile... Ţi se rupea inima să vezi nenorocitele dobitoace perpelindu-se în fierbinţeli, cu ochii tulburi şi nările fremătînd ca după o îndelungată oboseală... Babele dădeau din umeri neputincioase... Singurul priceput se arăta popa Boghină, care o ţinea într-una că duhurile alungate de pe munte au dat iama printre vite...

— Dumnezeu nu bate cu ciomagul, tuna popa... Vai de cei care iau vrerea domnului în deşert...!

— Dar care e vrerea domnului, sfinţia ta? întreba cîte un ţăran cătrănit şi întunecat la faţă...

— Să nu îngăduiţi nelegiuirea celor care tulbură pacea morţilor,

căci răzbunarea duhurilor va fi cumplită... Piatră de piatră nu va rămine din casele și satul vostru...!

Vorbele meșteșugite ale preotului au stîrnit adîncă tulburare în sufletele țăranilor... Buruiana rea a superstiției năpădea inimile cătrănite de năpasta molimei și de alte necazuri... Și, după cum vîntul mare cînd coboară de pe creasta de munte se înfierbîntă de lung drum, pîrjolind cîmpiile din vale, tot așa zvoana cu moartea ișpantului aprinse pîrjolul...

Întreaga obște a chibzuit îndelung și într-un tîrziu țăranii din Cosmești s-au hotărît s-o pornească de cu zori cu ciomege și furci să alunge pe arheologii care, cu bună știință, au adus nenorocirea asupra satului lor de pălmași necăjiți...

CATASTROFA

În dimineața aceea cu un cer tulbure, prevestitor de furtună, Pîrvu a pornit spre șantier, chinuit de amare îndoieli și presentimente... Iată-l la capătul cercetărilor și, de ce n-ar spune-o, la capătul puterilor... Totul i-a fost potrivnic : natura, oamenii... dar mai ales acele întîmplări ciudate care au răscolit satul ridicîndu-l împotriva lui... Și acum răpirea Marei...! În ce fund de prăpastie zace trupul ei atît de plin de viață și energie... ? Voicu i-a promis că va face totul pentru a i-o reda vie sau moartă... De ce n-a plecat și el împreună cu echipa de salvare ?... Șantierul !... Probele care trebuie păzite cu sfințenie !... Sînt oare intr-adevăr aceste probe un indiciu sigur că se găsește pe drumul cel bun...? Desigur că întregul material adunat, toate elementele de datare ieșite la iveală, monedele, ceramica, construcțiile de piatră și uneltele sînt tot atîtea mărturii cu privire la traiul dacilor. Dar izvoarele literare care ar putea confirma aceste mărturii sînt atît de puține !

Ce păcat că s-au pierdut comentariile lui Traian asupra celor două războaie purtate de el... Ce prețioase date ar fi existat asupra vieții materiale și culturii dacilor... Nimic n-a rămas din aceste comentarii decît doar cîteva fraze pomenite de grămăticul Priscian... Pierdută a fost și „Getica“ lui Criton, medicul de curte care luase parte la campaniile împotriva lui Decebal... Pierdute lucrările lui Dio Chrysostomul, filozoful care a pus atîta pasiune în cercetarea traiului sciților și al dacilor, cunoscînd îndeaproape și măreața Sarmisegetuză.

Totul a fost mistuit în negura vremurilor... Iordanes ?... Strabon ?... Dio Cassius ?... Unul e prea puțin vrednic de crezare, altul e prea zgîrcit la vorbă în ceea ce-l privește pe Burebista, iar al treilea n-a lăsat decît cîteva date fără prea mare interes în unele excerpte bizantine...

Frămîntînd aceste gînduri, Pîrvu pătrunse în galeria descoperită de la poalele turnului de pază...

Cei cîțiva lucrători și studenți care mai rămăseseră pe șantier îl salutară respectuos și se grăbiră să-i arate rodul muncii lor din

dimineața aceea: un obiect straniu de bronz pe care-l dezgropaseră cu grijă bănuind că e vorba de un lucru deosebit...

Pîrvu examină atent obiectul... Era bustul unei zeițe cu brațele ridicate. Impresionantă era masca... In locul ochilor, sub arcade, erau două găuri rotunde în care, desigur, au fost cîndva așezați niște ochi de sticlă sau de pastă colorată. Emoționat, Pîrvu explică colaboratorilor săi că este vorba, după toate probabilitățile, de statueta unei divinități feminine, lucrată de meșterii daci după gustul și moda locală.

— Cine știe, poate că această mască, spuse Pîrvu gînditor, o fi simbolizînd cultul Astarteei, zeița cu șoldurile și sînii tari... sau poate o fi o preoteasă a străvechiului cult sabazic, atît de frecvent la tracii din Balcani...

Noaptea, în lumina facielor, preotesele lui Dionysos-Sabazius, îmbrăcate în hiton lung oriental sau înfășurate în piei de căprioară, dănțuiau în sunetele tobelor și țiterelor pînă cădeau în extaz...

In dumbrăvile și poienile Macedoniei, departe de privirile bărbaților, preotesele sabazice dănțuiau, în timp ce șerpii se încolăceau în jurul trupurilor și brațelor lor... Dar nu, beția aceasta a martiriului, dansul acesta dionisiac nu putea să mai existe în țara dacilor, cu moravurile lor austere, unde adulterul era pedepsit cu moartea și unde preoții practicau religia renunțării la viața cea pămîntească... Cu tracii din Haemus (Balcani) e altceva... Ei n-au cunoscut purgatoriul lui Deceneu... Ei nu au avut un Burebista!...

Pîrvu strînse la piept prețioasa relicvă și se depărtă visător de colaboratorii săi...

Abia făcu însă cîțiva pași și un trosnet înspăimîntător cutremură galeria... Instinctiv Pîrvu se aruncă la pămînt. De afară se auzi un huruit de pietre ce se rostogolesc. Părea că muntele se prăvale cu totul, înghițind șantierul și oamenii... Se prăbușiseră blocurile de la intrarea în galerie!...

Pîrvu încercă să se ridice în picioare. Simți o durere cumplită săgetîndu-l în apropierea tîmplei drepte... Un colț ascuțit de stîncă se desprinsese probabil din peretele galeriei, rănindu-l la cap... Mîinile i se încleștară de un obiect. Incercă să-l deslușească în întuneric: Era masca zeiței Astarteea... Din orbitele goale, masca hidă îl privea cu niște ochi de mort, stranii, batjocoritori...

— Blestemul lui Deceneu, șopti rănitul și își pierdu cunoștința...

STRANIILE INTÎMPLĂRI ALE LUI PÎRVU

Cînd Pîrvu se trezi din leșin fu plăcut surprins de a simți pe fruntea înfiorată încă de sudorile reci ale morții o mînă mîngîietoare de femeie.

Din noaptea adîncă, țîșni primul gînd, prima rază de lumină:

— Mara, șoptiră buzele dogorite de febră ale bolnavului.

— Bea licoarea asta de ierburi și ai să te înzdrăvenești pe dată, auzi lîngă el glasul femeii... Pe urmă vom vedea, adăugă același glas, de astă dată pe un ton aspru, poruncitor.

(Urmare în numărul viitor)

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
eviligheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

Pentru a vă asigura primirea regulată a revistei „Știință și Tehnică" și a colecției „Povestiri științifico-fantastice" în perioada concediilor de odihnă și a vacanței de vară, prelungiți-vă abonamentele din timp.

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservire în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU